

TEKNISKA FÖRESKRIFTER

Kvalitets- & Miljökrav för Mark- & Anläggningsentreprenader

INNEHÅLL	SIDA
1 AFC/AFD.1511 BEDÖMNINGSSYSTEM FÖR VAROR	1
2 AFC/AFD.21 KVALITETSANGIVELSER	3
3 AFC/AFD.22 KVALITETS- OCH MILJÖKRAV	3
4 AFC/AFD.2222 ENTREPRENÖRENS KVALITETS- OCH MILJÖPLAN	4
5 AFC/AFD.2231 BESTÄLLARENS MILJÖKRAV	5
6 AFG.35 BEGRÄNSNING AV OCH SKYDD MOT MILJÖSTÖRANDE UTSLÄPP	6
7 AFG.82 RENHÅLLNING	7

1 AFC/AFD.1511 Bedömningssystem för varor

Vid val av samt redovisning av material, varor och kemiska produkter som E avser använda inom entreprenaden, ska dessa uppfylla egenskapskriterier enligt bedömningssystem i "Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018".

Observera att "skärpta krav i känsliga områden" gäller vilket bl.a. påverkar Euro- och Steg-krav, se "Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018". Krav avseende klimatpåverkan från drivmedel till fordon och arbetsmaskiner i storstadsregionerna gäller också för denna entreprenad.

Före material, varor och kemiska produkter inom grupp C och E enligt "*Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018*" används inom entreprenaden ska E göra en dokumenterad produktvalsanalys och en riskanalys samt inhämta skriftligt godkännande av B.

För åtkomst till "Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018" samt tillhörande mallar och stöd hänvisas E till Trafikverkets hemsida via följande länk:

["Gemensamma miljökrav entreprenader 2018" samt mallar och stöd](#)

System för bedömning och loggning

E ska, innan projekteringen påbörjas, ha tillgång till ett digitalt system för bedömning och loggning enligt B:s anvisningar nedan. E ska meddela B när ett sådant system till fullo är upprättat. E står för eventuella licenskostnader kopplade till systemen.

Systemet för bedömning och loggning ska som minst:

- ha stöd för systematisk hantering av bedömningar, dokumentation och annan information av material, varor och kemiska produkter
- ha stöd för att bedöma om material, varor och kemiska produkter uppfyller beställarens krav som avser ämnen med miljö- och hälsofarliga egenskaper
- ha stöd för bedömning och hantering av undantag samt möjliggöra konsultation med beställaren gällande hantering av undantag
- ha stöd för hur avvikelser ska hanteras samt hur och när beställaren ska konsulteras,
- säkerställa spårbarheten över loggade material, varor och kemiska produkter
- kunna upprätta en projektspecifik logg där olika byggskedan kan särskiljas eller kunna upprätta en projektspecifik logg för respektive byggskede
- innehålla eller täcka punkterna 1-13 som anges nedan
- kunna exportera informationen i den projektspecifika loggen ur systemet så att denna sammanhållet kan överlämnas till beställaren.

Varje projektspecifik logg ska minst innehålla:

1. innehållsförteckning över - eller motsvarande och förklaring av - den projektspecifika loggens struktur
2. vilket projekt, objekt och fastighet loggen gäller för
3. möjlighet att ange vem som är ansvarig för materialval samt möjlighet att ange vem, vilken roll, aktör eller yrkesgrupp som fört in anteckning i loggboken
4. möjlighet till hantering av CE-märkning över inbyggda byggprodukter. CE-märkningen ska vara upprättad i enlighet med Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 305/2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EG
5. varu- eller produktnamn, artikelnummer, leverantör samt möjlighet att lägga in information om tillverkare
6. bedömning om föreskrivna och använda material, varor och kemiska produkter motsvarar beställarens krav på miljö- och hälsofarliga ämnen
7. uppgift om vilket bedömningssystem för material, varor och kemiska produkter som har använts för bedömningen
8. information om samtliga avsteg från beställarens krav på miljö- och hälsofarliga ämnen samt dokumentation av hanteringen av dem
9. information om innehåll i material, varor och kemiska produkter inklusive säkerhetsdatablad för de sistnämnda
10. i de fall en standardiserad miljövarudeklaration såsom EPD, eller om Byggvarudeklaration finns för respektive material, varor och kemiska produkter så ska sådan uppgift anges. Då ska också information finnas om var dessa uppgifter kan hämtas
11. uppgift om inbyggda mängder (vikt) av respektive material, varor och kemiska produkter
12. uppgift om var i byggnaden respektive material, varor och kemiska produkter har placerats
13. skötselinstruktioner om sådana finns eller hänvisning till var skötselinstruktioner finns, för respektive material, varor och kemiska produkter.

E ansvarar för att loggning sker enligt de av punkterna 1-13 ovan, som E har rådighet över.

E ska ha rutiner för bedömning och hantering av material, varor och kemiska produkter så att information om dessa förs in i den aktuella projektspecifika loggen. Bedömning och loggning ska ske genom hela projektet och byggprocessen.

Den projektspecifika loggen med all loggad information ska

- ingå i systemhandlingar (om aktuellt), bygghandlingar, relationshandlingar eller annars aktuella gällande handlingar
- exporteras ur systemet och överlämnas till B (och driftorganisation) samtidigt med att relationshandlingar eller annars aktuella gällande handlingar överlämnas, se AFC/AFD.242.

2 AFC/AFD.21 Kvalitetsangivelser

Generellt gäller att kvaliteten för entreprenaden och arbetena, där inget annat föreskrivs ska motsvara övrig standard i fastigheten/på platsen och senaste AMA beskrivning med tillhörande råd och anvisningar. Arbetena ska också utföras enligt allmänt vedertagna branschregler.

Respektive tillverkares föreskrifter ska följas. Vid arbeten som kräver auktorisation eller behörighet ska E eller UE uppfylla detta.

Avseende maskininstallationer ska arbetsbeskrivning tas fram av E och delges B innan arbetet påbörjas.

Följande gäller med ändring av AB 04 / ABT 06 kap 2 § 1:

Kvalitet på arbetsutförande eller vara ska vara enligt norm, standard eller funktionskrav. Att uppställda krav uppfylls måste kunna konstateras genom provning. Denna provning kan dock många gånger vara utförd centralt, exempelvis som typprovning. Materiel ska uppfylla de krav som anges i handlingarna. En grundregel ska vara största möjliga likhet med på platsen befintligt materiel.

Föreskrift om arbetsutförande eller vara med tillägget "eller likvärdigt" innebär rätt för E att i stället för det föreskrivna välja annat som är likvärdigt till kvalitet. Önskar E nyttja denna rätt, ska han i varje enskilt fall i så god tid underrätta B så att frågan om likvärdighet hinner prövas. E ska därvid tillhandahålla erforderligt underlag för provning av likvärdighet. B avgör likvärdighet. Varudeklaration som medföljer vara ska lämnas till B efter anfordran.

Om utbyte av föreskrivet utförande eller material mot likvärdigt föranleder ändring eller komplettering av handlingar, tillägg i entreprenaden eller dylikt, svarar entreprenören för eventuella kostnader som uppkommer härmed, både för egna och andras arbeten.

3 AFC/AFD.22 Kvalitets- och miljökrav

E ska i sin verksamhet bedriva ett systematiskt miljöarbete enligt "Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018", se AFC/AFD.1511.

Den som utför projekteringsarbete ska ha erforderliga rutiner för att säkerställa att ställda krav på egenskaper och redovisning uppfylls. Den som utför produktionsarbete ska ha erforderliga rutiner för att säkerställa att ställda krav på egenskaper och utförande uppfylls.

E ska på B:s begäran kunna verifiera att ställda krav är uppfyllda. Om E inte på ett tillförlitligt sätt kan verifiera att ställda krav uppfylls kan B på E:s bekostnad anlita oberoende kompetens som värderar detta.

Avvikelser från ställda krav ska rapporteras till B. Avvikelse rapportering ska också utföras om en olycka med påverkan på den inre och yttre miljön inträffar. Avvikelser ska dokumenteras med motivering och förslag till åtgärd eller alternativ ska anges. Avvikelsen ska godkännas av B.

E bör ha rutiner för att identifiera och kommunicera behov av underlag från andra, inklusive krav på egenskaper och redovisning, som krävs för att projektören ska kunna säkerställa att ställda krav på egenskaper och redovisning uppfylls för utförd projektering.

E bör ha rutiner för att identifiera och kommunicera förutsättningar som beror på resultat av andras arbete, inklusive krav på egenskaper, redovisning och utförande, som krävs för att E ska kunna säkerställa att ställda krav på egenskaper och utförande uppfylls för det egna arbetet.

E bör ha erforderliga rutiner för att säkerställa att inte andra, som för sitt arbete är beroende av resultat av E:s arbete, hindras att uppfylla ställda krav till följd av brister i E:s arbete eller planeringen av detta.

4 AFC/AFD.2222 Entreprenörens kvalitets- och miljöplan

E ska anskaffa och göra sig väl förtrogen med för arbetet gällande handlingar.

E ska senast vid entreprenadens startmöte inkomma med en fullständig och objektsanpassad kvalitets-, miljö- och egenkontrollplan (AFD.242) till B för granskning, om inget annat överenskommit i samband med kontraktsskrivning. Innan B kan godkänna kvalitets-, miljö- och egenkontrollplanen ska E ha genomfört erforderliga kompletteringar och revideringar utifrån B:s granskning.

E:s kvalitets- och miljöplan ska innehålla en beskrivning av hur respektive kvalitetsmål och miljökrav i entreprenaden ska säkerställas. Miljöplanen ska även inkludera övriga identifierade betydande miljöpåverkan och miljörisker samt eventuella tillkommande generella krav.

Produktions- och produktkontroller samt funktionskontroller som har till syfte att visa att produktens egenskaper och funktionskrav uppfylls eller kommer att kunna uppfyllas utföres enligt kontrollprogram med tillhörande kontrollplaner. Metoder, materialegenskaper, tekniska lösningar m m, som är miljö- och kvalitetskritiska ska ingå i kontrollprogrammet.

E ska säkerställa att UE och alla övriga inom uppdragets genomförande har erhållit, läst samt accepterat kvalitets- och miljöplanen. E ansvarar för att UE, i alla led, uppfyller ställda kvalitets- och miljökrav i entreprenaden.

Kvalitetsplan

Kvalitetsplanen ska minst omfatta följande punkter:

1. kvalitetsmål för uppdraget
2. kvalitetskritiska arbetsmoment
3. organisation, ansvar och befogenheter för nyckelpersoner
4. rutiner för kontraktsgenomgång
5. rutiner vid dokumentstyrning
6. rutiner för leverantörsbedömning
7. rutiner för märkning och hantering av mät- och provningsutrustning
8. kontrollprogram och checklistor
9. rutin för märkning och hantering av materiel och handlingar
10. rutiner för avvikelshantering
11. rutiner för hantering av kvalitetsdokument, egna och underentreprenörers plan för fortlöpande kvalitetsutbildning
12. rutiner för mottagningskontroll på byggplatsen
13. kvalitetssäkring av arbetsmiljö
14. redovisning av egenkontroll

Miljöplan

Miljöplanen ska utformas enligt "Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018", se Tekniska föreskrifter - Miljökrav för Mark- och Anläggningsentreprenader.

E ska säkerställa att miljöplanen håller tillräckligt kvalitet och uppfyller ställda krav innan arbetet påbörjas och ska i samråd med B dokumentera detta.

E ska även upprätta en plan för hantering av avfall enligt riktlinjer för avfallshantering vid byggproduktion inom entreprenaden, se AFG.82.

5 AFC/AFD.2231 Beställarens miljökrav

Älvkarleby kommun ska arbeta för att de nationella och regionala miljömålen uppnås. Alla beslut ska grundas på en helhetssyn som leder till en hållbar ekologisk utveckling.

Målsättningen med miljömålen är att våra barn och barnbarn ska få ta över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. För att uppnå det måste var och en ta sitt ansvar, inte bara myndigheter utan också privatpersoner och företag.

Miljömålen för Älvkarleby kommun inriktar sig på områden där kommunen har möjlighet att påverka, antingen inom egen verksamhet eller genom information och myndighetsutövning gentemot enskilda eller företag.

Fordon

För lätta och tunga fordon gäller B:s miljökrav inom entreprenaden enligt "Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018". För tillämpning av B:s miljökrav inom entreprenaden, se AFC/AFD.1511.

E ska på anmodan tillhandahålla in en förteckning (AFC/AFD.242) över fordon enligt ett av beställaren fastställt formulär.

Arbetsmaskiner

För arbetsmaskiner gäller B:s miljökrav inom entreprenaden enligt "Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018". För tillämpning av B:s miljökrav inom entreprenaden, se AFC/AFD.1511.

E ska på anmodan tillhandahålla in en förteckning (AFC/AFD.242) över arbetsmaskiner enligt ett av beställaren fastställt formulär.

Drivmedel

För drivmedel gäller B:s miljökrav inom entreprenaden enligt "Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018", se AFB.32. För tillämpning av B:s miljökrav inom entreprenaden, se AFC/AFD.1511.

E ska på anmodan tillhandahålla en förteckning (AFC/AFD.242) av använda mängder och kvaliteter drivmedel enligt ett av beställaren fastställt formulär.

Kemiska produkter

För kemiska produkter gäller B:s miljökrav inom entreprenaden enligt "Gemensamma miljökrav för entreprenader 2018", se AFC/AFB.32. För tillämpning av B:s miljökrav inom entreprenaden, se AFC/AFD.1511.

Säkerhetsdatablad ska finnas tillgängliga för samtliga kemiska produkter som används inom entreprenaden. Säkerhetsdatabladen ska finnas tillgängliga på varje enskild arbetsplats och vara max tre (3) år gamla.

Hydraulvätskor som används ska uppfylla miljöegenskapskraven i Svensk Standard SS 155434. E ska på anmodan tillhandahålla in en förteckning (AFC/AFD.242) över hydraulvätskor enligt ett av beställaren fastställt formulär.

B beslutar om vilka kemiska produkter som kan komma att undantas från kravet. I de fall E behöver använda en kemisk produkt som inte uppfyller ovan krav ska en ansökan omfattande dokumenterad produktvalsanalys, farobedömning samt riskanalys skickas till B som ska lämna ett godkännande innan produkten får användas.

E ska senast vid slutbesiktning redovisa förbrukade volymer av samtliga inom entreprenaden förekommande farliga kemiska produkter (AFC/AFD.242).

Växtskyddsmedel och biocider

E ska i entreprenaden använda sig av icke kemiska metoder i stället för användning av kemiska växtskyddsmedel eller kemiska biocider. B beslutar om vilka kemiska växtskyddsmedel och kemiska biocider som kan komma att undantas från kravet.

6 AFG.35 Begränsning av och skydd mot miljöstörande utsläpp

Generella krav och riktlinjer

I de fall en överhängande skada på liv eller egendom eller miljö föreligger ska Räddningstjänsten alltid kontaktas.

Ansvar för arbetsmetoder, drift av maskiner och utrustning med hänsyn till miljöstörande utsläpp till mark, luft och vatten åligger E som i sin kvalitets- och miljöplan ska redovisa åtgärder och metoder för att undvika miljöförstörande utsläpp.

Om E misstänker eller får kännedom om att marken är förorenad ska E kontakta B och få instruktioner innan arbetet får fortsätta.

Om utsläpp uppstår ska utsläppen omgående omhändertas för att minimera risken för vidare utsläpp samt rapporteras till berörda myndigheter och till B. Vid miljöskada eller om förorenade områden/byggnad/mark påträffas ska Bygg & Miljöenheten inom Älvkarleby kommun samt B underrättas omgående.

Utsläppskrav ska inarbetas i E:s miljöplan under AFC/AFD.2222.

Fordon och maskiner

För användande av fordon och maskiner inom entreprenaden, se AFC/AFD.2231.

Samtliga fordon ska ha en oljeakutväska eller motsvarande för snabb hantering och begränsning vid läckage.

Helrengöring av arbetsfordon och maskiner och mer omfattande reparationer ska utföras på ett sådant sätt att oljehaltigt vatten omhändertas, till exempel som farligt avfall eller genom behandling i oljeavskiljare. Entreprenören ansvarar för att detta utförs korrekt.

Hantering material, varor och kemiska produkter

För användande av material, varor och kemiska produkter inom entreprenaden, se AFC/AFD.2231.

Kemiska produkter, material och drivmedel ska förvaras på ett sådant sätt, exempelvis invallat, i dubbelmantlade kärl, i containrar eller motsvarande, att spill och läckage av farliga ämnen till miljön undviks. Den täta invallningen ska minst rymma det största kärlets volym + 10 % av övriga behållares sammanlagda volym. Produkterna ska förvaras inlåsta när arbete inte pågår på arbetsplatsen. Drivmedelstankar och behållare ska vara märkta, godkända vid besiktning (om besiktningskrav föreligger) samt skyddade från påkörning.

Åtgärder mot damm till omgivning

Arbetena ska bedrivas så att på arbetsplatsen andra förekommande arbeten och omgivande bebyggelse inte störs av damm. Arbetsmetoder som inte dammar ska övervägas vid arbetsmoment som kan förorsaka damm. Vid torr väderlek ska åtgärder mot besvärande damm vidtas.

I förekommande fall ska E i samråd med B planera och svara för att angränsande byggnader och byggnadsdelar samt hyresgästers egendom och lösöre skyddas mot damm före dammande arbeten påbörjas.

Kemiska bekämpningsmedel

Användning av kemiska bekämpningsmedel, på de i entreprenaden ingående ytorna, får ej utföras utan godkännande av B.

Kostnad för tillståndssökning och utförande av bekämpningsinsatser ingår i entreprenaden.

Etablering manskapsbodas

Inför uppställande av manskapsbodas ska E kontakta [Bygga, bo och miljö - Älvkarleby.se \(alvkarleby.se\)](https://www.alvkarleby.se) för att få information och eventuellt beslut kring hur vatten från dusch, handtvätt och toalett ska omhändertas.

Omhändertagandet ska ske enligt Bygg & Miljöenhetens beslut.

7 AFG.82 Renhållning

Generella krav på avfallshantering

Byggföretagens "Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning, November 2023", **basnivå**, gäller för avfallshantering i denna entreprenad.

För åtkomst till "Resurs- och avfallsriktlinjer vid byggande och rivning, November 2023" samt tillhörande mallar och stöd hänvisas E till Byggföretagens hemsida via följande länk;

[Resurs- och avfallshantering – Byggföretagen \(byggforetagen.se\)](https://www.byggforetagen.se)

E svarar för omhändertagande, bortforsling, deponi, tippning och återvinning av avfall samt eventuella miljögifter som uppkommit genom entreprenaden.

Material- och avfallshanteringsplan

E ska ta fram en material- och avfallshanteringsplan (AFC/AFD.242) som ska syfta till att uppnå en resurseffektiv hantering av resurser, material, spill och avfall och minska miljö- och klimatpåverkan under projektets olika faser. Avfall ska förebyggas genom att ange i material- och avfallshanteringsplanen att material som inte använts inom projektet, inklusive spill från installationer, ska omhändertas. Sådant material ska inte bli avfall.

Vid ombyggnation, renovering eller tillbyggnad ska material- och avfallshanteringsplanen utgå ifrån slutsatserna och rekommendationer från materialinventeringsrapporten. E ska i material- och avfallshanteringsplanen redovisa sorteringsrutiner samt hur material från materialinventeringen bedöms möjliga att återanvända respektive återvinna samt vilken rivningsmetod som lämpar sig bäst för att möjliggöra återanvändning och återvinning.

Material- och avfallshanteringsplanen ska ge stöd i mätning och förande av statistik inom projektet så att egenkontroll och uppföljning av beställarens krav underlättas.

Material- och avfallshanteringsplanen ska minst innehålla följande instruktioner, rutiner och åtgärder:

- Instruktioner för hur stor yta på byggplatsen som krävs, inklusive sorteringsutrymme, för en effektiv och arbetsmiljösäker hantering av material och avfall enligt planen.
- Instruktioner för rivningsmetoder och hantering av massor.
- Instruktioner för att förebygga uppkomst av avfall.
- Instruktioner för hantering av farligt avfall och avfall som kräver speciell uppmärksamhet där entreprenören ansvarar för registrering.
- Instruktioner för vilka material som ska återanvändas samt hur det ska genomföras.
- Instruktioner för vilka avfallsfraktioner som ska materialåtervinnas samt hur det ska genomföras.
- Instruktioner för vilka avfallsfraktioner som kan gå till energiutvinning samt när det ska ske.
- Instruktioner för hantering av olika avfallsfraktioner som fastställts för projektet utifrån den tekniska specifikationen given i upphandlingsdokumentet.
- Instruktioner för hur övrigt och blandat avfall ska minimeras och uppdelas på fraktioner, bedömda mängder samt hur sådant avfall ska hanteras.
- Förebyggande åtgärder för arbetsmiljörisker vid omhändertagande av avfall.
- Förebyggande åtgärder för miljörisker vid omhändertagande av avfall.
- Logistik, rutiner och kärl för effektiv material- och avfallshantering.
- Instruktioner för hur avfallsmängder ska följas upp och redovisas under projektets gång.
- Beskrivning av hur resurser och avfall ska dokumenteras och hur resurs-, material- och avfallsstatistik ska bokföras per fraktion.
- Redovisning av vilka befintliga relevanta system för återvinning av exempelvis gips, lastpallar, rör och olika former av golvfraktioner och andra återvinningssystem som ska användas i projektet.
- Om särskilda skyddsåtgärder behöver iaktas vid rivningsåtgärderna med hänsyn till risk för skador på människor, djur eller växter, till exempel vid hantering av material som innehåller asbest eller PCB
- Om särskilda skyddsåtgärder behöver vidtas för att avlägsna och oskadliggöra virkesförstörande insekter, annan ohyra eller hussvamp

E ska till startmötet om inget annat överenskommes vid kontraktsskrivning lämna ett förslag till material- och avfallsplan (AFC/AFD.242) till beställaren. Den slutliga material- och avfallshanteringsplanen fastställs i samråd med beställaren.

E ska tillhandahålla sammanställd rapport efter avslutat projekt med uppgift om vikt och slutlig behandling (återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och bortskaffande (deponi), se AFC/AFD.242).

Övriga krav på hantering av massor och avfall

Massor från objektet som inte kan placeras i väglinjen, i bullervallar, terrängmodelleringar eller som fyllning för vegetationsyta eller på annat sätt kan användas inom entreprenaden är överblivna massor som ska köras till sidotipp och/eller deponi som anskaffas och bekostas av E.

Miljöfarliga massor, material eller varor ska köras till därför avsedd och av E anskaffad deponi som godkänts av myndighet. Eventuella deponiavgifter, avfallsskatter, destruktionsavgifter eller andra behandlingskostnader ska ingå i anbudssumman.

E ska rapportera till Naturvårdsverket vid hantering av farligt avfall enligt avfallsförordningens 6 kapitel och föreskrifterna gällande rapportering av farligt avfall. Kopia på inrapporteringsunderlag ska skickas till B för kännedom (AFC/AFD.242).

Renhållning utförs även utanför arbetsområdet om E orsakat nedskräpning eller nedsmutsning

Avfallsbehållare ska placeras minst sex (6) meter från yttervägg eller utstickande byggnadsdelar på byggnader om de lämnas utan tillsyn.

Container som lämnas utan tillsyn efter arbetstid ska vara låsta med godkända lås.

Om osäkerhet råder över hur avfallet ska klassas och omhändertas ska E först samråda med B.